

План на урок (8-12 клас): Основни правописни правила

Развиване на умения за търсене, оценка и систематизиране на информация в предметна област „Български език“ за 10 клас

Предложеният план е универсален и може да бъде адаптиран и проведен за всеки клас от осми до десети. Темата е актуална и злободневна. Дава възможност за изява на учениците чрез търсене и систематизиране на информация в интернет за най-често допусканите правописни грешки от всички хора в различните сфери на човешката дейност.

Урокът е приложим като подготовка за измерване знанията на учениците при провеждане на входното равнище през месец септември.

Всеки колега може да го промени, съобразно знанието/незнанието на учениците си. Да включи други правила и норми.

Част I : Търсене и оценка на информация

Цел на урока: Използват поне две стратегии за търсене на информация в интернет за често допусканите правописни грешки.

Връзка с учебното съдържание:

Предмет	Очаквани резултати на ниво УП	Очаквани резултати по теми	Дигитално –медийни компетентности
Български език	<ul style="list-style-type: none">- Да се възпита у учениците загриженост и навици за спазване на нормите на българския книжовен език.- Да усетят тревогата от все по-нарастващата неграмотност у подрастващите.	Затвърдяват се познати понятия: правопис, фонетичен правописен принцип, озвучаване, обеззвучаване, потъмняване, пунктуация, видове сложни изречения и пунктуацията при тях.	Информационна грамотност, комуникация и сътрудничество. Умения за работа в интернет и различни източници на информация: сайтове, онлайн правописни речници, блогове на колеги.
Всички сфери на човешката дейност и отделните предмети	Пишат грамотно	Търсят и проверяват информация онлайн, когато имат затруднения.	Ориентират се в онлайн пространството и използват телефоните си целенасочено.

Среда/ Материали: Компютърен кабинет с достъп до интернет/ Поне 1 компютър, бяла дъска, проектор, маркери.

Основни понятия: браузър, търсачка, дигитална ера , правопис, фонетичен и правописен принцип, озвучаване, обеззвучаване, потъмняване, пунктуация, видове сложни изречения.

Ход на урока:

Въведение : мозъчна атака – 10 минути	
Учител	Ученици
<p>Учителят прожектира подготвена от него презентация с груби правописни грешки: надписи по витрини на магазини, обяви и подобни такива, които да предизвикат интерес у учениците и, разбира се, положителни емоции (смях).</p> <p>Учителят пита учениците дали са им познати подобни грешни надписи. Какво впечатление оставят в тях?</p> <p>Въвежда се темата, като се обяснява на учениците, че е от изключително значение да пишем грамотно.</p> <p>Учителят започва дискусия с учениците, за да постави темата:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Какво е вашето отношение към подобни правописни грешки? 2. Оказва ли то влияние върху мнението, което другите си изграждат за вас? 3. Какво знаете за нормите на СБКЕ (съвременния български книжовен език)? 	<p>Споделят мнението си на базата на личния си житейски опит.</p> <p>Дават примери за грешки, допускани от тях по време на учебен час.</p>
<p>Стартира „мозъчна атака” с цел извличане на ефективни стратегии за търсене на информация в интернет.</p> <p>Примерни въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Как постъпвате, когато се колебаете за правописа на конкретна дума? 2. Разчитате ли на онлайн правописния речник? 3. Дайте примери за Вашите начини на търсене: думи, изречения...? 	<p>Чрез насочващи въпроси се очаква учениците да достигнат до следните СТРАТЕГИИ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Използване на търсачка (учениците да знаят разликата между търсачка и браузър). 2. Търсене с ключови думи (най-често практикувания от тях начин).

<p>4. Как да постъпим, ако правописът на дадена дума в различните източници в интернет е различен?</p>	<p>3. Проверка на правописа в повече от един източник – речници, справочници, христоматии.</p>
<p>Учителят разделя класа на четири групи по 4-5 ученици. Всяка група изтегля по една тема, за която да търси информация:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Често срещани правописни грешки при гласните. 2. Често срещани правописни грешки при съгласните. 3. Членуване на имената. 4. Правопис на двойни съгласни 	<p>Всяка група работи самостоятелно и записва в тетрадките ключовите думи, които е използвала и маркира резултатите.</p>
<p>Основна дейност - 20 мин. Търсене на онлайн информация в групи - 15 минути.</p>	
<p>Учител</p>	<p>Ученици</p>
<p>Учителят оставя учениците да работят сами, но ако много се затрудняват, дава насоки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Отворете търсачката. 2. Изпишете ключовата дума. 3. Изберете сайта, който Ви допада най-много от гледна точка на търсената от Вас информация. 4. Преценете дали съответният източник е надежден и отговаря на целите на задачата. Фактите да са обективни и достоверни, а не да отразяват ЛИЧНОТО мнение на автора. Нормите са регламентирани и задължителни за спазване. 5. Обърнете внимание на изключенията при правописа на част от думите. 	<p>Използват стратегии за търсене и следват инструкциите на учителя.</p> <p>Попълват в тетрадките или на екранна снимка, за да не губят време.</p> <p>Избират си по един „говорител” на групата и дават информация за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ключовите думи, които са използвали. 2. Проблеми и затруднения, ако са имали такива. 3. Източниците, които са използвали. 4. Споделят правописните особености на думи, които те сами са избрали, обясняват особеностите при правописа им и цитират източниците. Важното в случая е да намерят информация от възможно най-много източници. 5. Следят времето.
<p>Учителят може да допълни, че за да бъде максимално ефективна работата, тя трябва да бъде разпределена вътре в екипа – всеки ученик от групата да работи с отделен източник. Накрая сравняват информацията.</p>	
<p>Заклучителна дейност -8 минути</p>	
<p>Учител</p>	<p>Ученици</p>
<p>Разпитва учениците какви стратегии са използвали и провежда дискусия за</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Споделят личните си стратегии. 2. Затвърждават тезата, че най-много гроби правописни грешки се допускат

<p>преживяванията на децата при използване на стратегиите.</p> <p>Моли учениците да споделят дали са изпитали затруднения при обобщаване на информацията за правописа на думите с „о” и „у”, които се грешат най-често.</p>	<p>при правописа на гласните и съгласните. Причината е непознаването на нормите.</p>
<p>Източниците: учениците трябва да осъзнаят, че информацията в интернет е огромна. Тя може да им бъде полезна, но те трябва да бъдат критични и коректни, да не разчитат на един източник. Да използват уменията си и да намират онлайн необходимата им информация сравнително бързо и лесно.</p>	<p>Очаквани източници:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Онлайн правописен речник 2. Уча се 3. Как се пише? 4. Лични блогове.
<p>За финал учителят дава оценка за работата на групите. Пита учениците дали са научили нови стратегии за търсене в интернет и ако има такива ги записва на флипчарта.</p>	<p>Предлага допълнителни стратегии за търсене на информация в интернет.</p>

Допълнителни разяснения:

1. Тема: Основни правописни правила

2. Вид на урока: Преговор и актуализиране на знанията

Подготовка за входно ниво

а) образователни:

- информативно-познавателни – учениците да си припомнят основните правописни и пунктуационни норми на българския език;

- комуникативно-практически – да се усъвършенстват уменията на учениците да откриват и редактират правописни и пунктуационни грешки в думи, изречения и текстове.

б) възпитателни:

- да се възпита у учениците загриженост и навици за спазване на нормите на българския книжовен език;

- да усетят тревогата от все по-нарастващата неграмотност у подрастващите.

3. Цел на урока: Припомняне на основните правописни и граматични норми и практическото им приложение.

4. МЕТОДИ И ПОХВАТИ:

Търсене на информация в интернет, самостоятелна работа на всеки член от екипа, работа в екип, мултимедия.

6. МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ – литература и социален живот. Грамотният човек е уважаван във всички сфери на човешката дейност. Във века на интернет ученикът трябва да използва технологиите и да ги прилага.

7. ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА – работен лист/лаптоп с правилно написани представки и примери, текстови задачи, тестове, телефони на учениците с интернет.

8. ХОД НА УРОКА:

а) уводна част – създава се благоприятна атмосфера за часа: учителят разяснява причините, които налагат да се припомнят и да се упражняват основните правописни и пунктуационни правила (многого правописни и пунктуационни грешки, които учениците допуснаха на входното ниво по БЕЛ и на писмената работа по литература).

б) същинска част:

- записва се темата „Правопис и пунктуация – упражнение“;

- ученик чете от лаптопа правилно написаните представки и примерите за тях (някои от тях са записани на дъската);

- изпълняват се упражненията, предварително написани на листове, може да се представят и на бяла дъска: да подчертаят правилно написаните думи/ да редактират грешните думи/ да открият грешно написана дума в изреченията от група маркирани думи/ да редактират текст.

Учениците се разпределят на групи и решават задачи самостоятелно.

Учениците самостоятелно решават/ редактират по пунктуационни задачи и при проверката обясняват правилата.

Основни правила, които могат да се засегнат:

1. ЗАМЯНА НА БУКВИ ЗА ГЛАСНИ И СЪГЛАСНИ ЗВУКОВЕ.

ПРАВИЛО: Търси сродна дума или друга форма на думата, където съмнителният звук е под ударение. Напр.: **въобрѣ/Ажение – обрАз, въплѣ/Ащение – плѣт**

Запомни как се пишат представките! А те се пишат винаги по един и същи начин!

ЗА-: започвам, записвам, запея, залез;

ЗАД-: задпоставен, задграничен, задкавказки, задминавам;

НА-: наспивам, настигам, насоча, нахапвам;

НАД-: надлез, надхвърлям, надписвам, надхитрям;

РАЗ- раздробен, разклащам, разказвам, разписание;

ВЪ- въвлека, въведение, въдворявам;

ВЪЗ- възварявам, възвратен, въздишане, възторг;

СЪ- събеседник, събуден, съгласие, съградя;

ДО- дочувам, допир, домъчнее, донос, доверие;

ПОД- подтиквам, подхвърлен, подчинявам, поддръжник;

ПРО- протривам, проумея, проуча, прочиствам;

ОТ- отстоявам, отрязвам, оттеглям, отцедя;

ОБ- обвивка, обрасна, обслужа, обстрел;

О- оразличавам, объркам, овехтял, огласяне, осмивам;

У- усмивка, удостоверение, узаконявам, украся;

БЕЗ- безсмъртие, безпокойно, безпрепятствен;

ПРЕ- пречупвам, превързвам, претоплям, преписвам;

ПРЕД- предплата, предсказание, предшественица, предумисъл;

ПРИ- приписвам, привързвам се, пригладнявам, пристъпвам;

2. ПРАВОПИС НА ДУМИ С НАСТАВКИ -нен, -ен

ПРАВИЛО: Ако прилагателното име е в м. р. , ед. ч. и завършва на -нен, пише се -нн-, а ако завършва на -ен, пише се -н-.

искрен – искрена рожден – рождена фин – фина

военен – военна салонен – салонна пламенен – пламенна

3. Правопис на съгласни – нормите са налични в много източници. Всеки учител може сам да прецени какво да включи.

4. Членуване – нормите са налични в много източници. Всеки учител може сам да прецени какво да включи.

Учениците работят в работни листове, с телефоните си, в тетрадката, а това, което не могат да разберат сами, се обяснява от учителя.

Изготвил: Наска Железчева, преподавател по български език и литература в ПГРЕ „Г.С.Раковски”, гр. Бургас